

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

Z ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZEGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ
Str. A. Muresan 10.
Telefon 158. sz.

Felelős szerkesztő:
TÖRÖK BÁLINT
az EME főttkára.

A lapot az EME tagjai tagsági
illetmény fejében kapják. A lap
megjelenik havonként egyszer.

Méhlegelőt adó haszon és diszbokrok.

Irta: Biró Pál.

Méhésztársak b. figyelmét alanti közleményemmel rá akarom terelni azon bokor fajokra, melyek méhlegelőt adó voltak mellett értékes gyümölcsükkel, változatos szép virágaikkal fittnek helypénzt a gazdának. Nincs kert, udvar, ahol el ne lehetne helyezni egy pár bokrot. Konyha- és gyümöcskertekben adjunk helyet a *málnának*, *egresnek*, *ribiszkének*. Udvarunkat, virágos kertünket tegyük kellemessé egy-egy szép diszbokorral. Méheinknek legelőt, önmagunknak örömet, meleg őszi napokban a baromfiaknak hűsölő helyet adunk vele.

Hasznbokrok közül kiemelem a málna és az egres jó méhlegelő tulajdonságát. A ribiszke virágot is felkeresik a méhek, a mézélés tekintetében jóval alul marad az előbb említettekkel. Házi kertekben ajánlatos a kitenyészített folyton termő málnafajokat meghonosítani, melyek egész nyáron át ellátják a konyhát gyümölcssel és állandó virágzásukkal jó méhlegelőt is adnak.

A málna termését metszés által is lehet szabályozni. A termő sarjakat tavasszal 50—60 centire vissza vágjuk ezeken visszavágott sarjakon több oldalhajtás tör elő, még az évben áltakozó időkből fognak gyümölcsöt hozni. Az ilyen művelésnél évente a málnatelepet trágyázni kell, nehogy kimelegjenek.

A málnavirágról begyűjtött méz kitűnő aromájú csemege. szépen gondozott egrestelepek sohasem hagyják cserben a gazdát, mert sokoldalulag felhasználható gyümölcsét úgy a konyháján, mint a piacon mindig jól lehet értékesíteni. A kert utak mellett, kerítések mentén, szerényen meghuzódik ez a hasznos bokor. Magastörzsre oltva pedig disze kertünknek.

A ribiszke telepek ugyan azt a gondozást igénylik mint az egres. Lisztharmat és egyéb rágcsáló hernyók ellen kell évente néhányszor megpermetezni.

A ribiszke gyümölcséből egy ügyes gazdasszony még ennél is jobb dolgot állíthat elő mint az egresből, mert a ribiszke gyümölcséből és szörpje gondosan elkészítve kitűnő ital.

Málna, egres, ribiszke szaporítása tőszétosztás által történik. Az utóbbi kettőt fás dugványról is lehet szaporítani. Magastörzsű egreshez aranyribiszke alanyt használunk őszi alany szemzéssel.

Diszbokrok: *Mahónia*. Alacsony cserje, lombja télálló, mely télen piros. Virágja kénsárga, illatos. Áprilisban virágzik. Dugványról és magról szaporítható.

Ribes aureum. Aranyribiszke. Magasabb bokor, áprilisban hozza nagy tömegű, illatos, sárga virágait.

Ribes sanguineum. Piros virágú ribiszke. Előbb leírt rokonához hasonló diszbokor, áprilisban megjelenő piros virágok fürtökkel. Mind a két fajt dugványról szaporíthatjuk.

Symphoricarpus racemosa. Hóbogyó. Késő őszi virágzó igénytelen bokor. Apró, rózsaszín virágú, jó mézzel.

Symphoricarpus orbiculatus. Korálbogyó. Májusban virágzik. Ősszel hatásosak korálpiros bogyói. Mind a két faj tősarjakról és dugványról szaporítható. Jó mézélők.

Spiraea areifolia. Háromkarélyu, sötétzöld levelekkel és június elején virító gazdag, fehér virágcsomóival diszegető udvarnak.

Spiraea opulifolia. Levelei aranysárgák. Egyébként a előbb leírt rokonához hasonló. Alacsony, terebélyes bokor. Jó mézélők. Dugványról szaporíthatók.

Spiraea Sorbifolia. Kőrislevelű bagnóca. Hatásos, nagy fehér virágcsokrait június—júliusban hozza. Levelei a kőrisleveleihez hasonlóan szárnyalt. Kitűnő méhlegelő. Szép diszbokor. Tősarjakról szaporítható.

Vitex. Levele tenyeresen osztott, ezüstfehér hátlapos. Ibolyakék virágbugáit szeptemberben hozza. Alacsony, illatos cserje. Dugványról szaporítható.

Caryopteris. Szeptember hóban 4 hétig virágzó, kedves szép cserje. Erősen illatos levelekkel és ágakkal. Lilás kékes virágai örvösen ülnek az ágakon. Kitűnő késői méhlegelő. Zöld és fás dugványról szaporítható. Fagy ellen befedéssel óvni kell.

Elsholtzia. Az elsholtziák késői virágzásuknál fogva száraz mottevő méhlegelő. Virágaik, leveleik, ágaik erős illatúak. Virágaikat szeptember hóban az ágak végein füzérekben hozták. Fás dugványról szaporíthatók. Következők: *Elsholtzia Stauntoni*. Kékes lila virággal. *Elsholtzia Californica*, sárga virággal és *Elsholtzia Californica rosea*, rózsaszín virággal.

Lespedza bicolor. Középmagas, szép bokor. Három apró levelekkel. Kékes lila, pillangós virágait kis fürtökben szeptember hóban hozza. Magról szaporítható.

**Minden tag
szerezzen egy új tagot
az E. M. E.-nek!**

Időszerű kérdések a méhes körül.

A téli eleségről. Egy erős családnak 9—10 kg. mézre egy cukoroldatra van szüksége. Ha eddig nem tettük, ugyancsak győződjünk meg róla, hogy minden családnak elég téli elesége van-e? Ezt a legkönnyebben becslés útján állapíthatjuk meg, tudván, hogy 6 négyzetdeciméter felszínű befödött mézes p 1 kg. mézet tartalmaz.

Ha egy családnak nincsen elég téli elesége, úgy vagy felhígított mézet, vagy cukoroldatot adunk neki. A cukoroldat észítésénél vigyázzunk arra, hogy 1 kg. cukrot 1 liter felmelegített vízben oldjunk fel, egy-két evőkanálnyi mézet is tegyünk bele. Felforralni nem szabad a cukoroldatot, mert akkor a téli anyamán nagyon könnyen megkristályosodhatik.

A rablásról. Hordás nélküli időben nagyon kell vigyázni, hogy méhesünkben rablás ki ne törjön. A legegyszerűbb előírási rendszabály ilyenkor egészen megszükiteni a röpnilyilást, úgy, hogy csak 1—2 méh férjen be egyszerre. Ugyancsintén vigyázzunk, hogy csak este etessünk és csak annyit, mennyit reggelig a lépsejtekbe el tudnak raktározni. Rablás ellen is jó biztosítékot nyújt a felső rőpnyílás, mert itten ahoyan egy idegen rabló méh be akar surranni, miután mindjárt rőpnyílás mellett van a fészek, mindig az egész méhcsaládot alálja magával szemben és így ijedten menekül.

Az olasz méhekről. Különösen olyan helyen, ahol a méhesben, vagy a környékén olasz méhek vannak, nagyon sok bajunk lehet a rablással. Hogy tényleg az olasz méhek azok, melyeknek főtulajdonságuk a rablás és ezzel a többi családokat is a rablásba viszik, azt gyakran láttam, de a legjobban a következő kísérlettel győződtem meg róla: Juliusban a méhesem mögött egy darabka lépet helyeztem el, amelyben még egy kevés méz volt. Néhány perc múlva már 5 olasz méh és később csak 1 barna erdélyi méh hagyta el a rendes munkáját és erre a lépre telepedett, hogy így szerezzen mézet; pedig 3—4 km.-es körzetben vagy 36 család barna erdélyi méh és csak 1 család olasz méh volt.

De még az ezen rablási tulajdonságuktól eltérően sem valószínű, hogy ezek az olasz méhek a mi hűvös, szeles erdélyi, de még a bánási éghajlatunkhoz sem. Akik ilyen anyákat szereztek be maguknak, szomorú tapasztalatokat fognak velük szerezni a túl korai (januári) fiasítás és az eleségnek ebből következő túl korai felhasználásával. Akiknek olasz méheik vannak, nézzék át őket februárban, márciusban, hogy vajjon nincsenek e már szükiben a téli eleségnek.

Az olasz méhek nagyon ingerlékenyek, hamar támadnak és szurnak. Ezenkívül fogékonyak a különböző ragályos méhbetegségekkel, pl. a Nosema és költésrothadással szemben is. Svájcban pl. ezért szigorúan meg van tiltva az olasz méh bevezetése. Németországban is ellene vannak az összes komoly

méhész szakértők, mint: Zauder prof., A. Ludwig prof., Dr. Zai és még mások.

A méhek téli betakarása. A duplafalu kaptáraknál minden különösebb tennivalónk. Ezekben úgy telet át a legjobban a méhcsalád, ha a szabadban hagyjuk. Csak arra ügyeljünk, hogy tető alatt álljon. A legjobb, ha egész télen át hosszában nyitva hagyjuk az egész röpnilyást, azonban egy példarabbal csak 7 milliméter magasságúra hagyjuk nyitva. Így elégséges levegőt kapnak a méhek és meg is vannak védve az egerek támadása elől.

Ha egyszerű falu kaptáraink vannak, úgy azokat egész fedett színben egymás mellé rakjuk, közöttük és alattuk egész réteg szalmát vagy több iv ujságpapirost helyezünk el.

Méheink legnagyobb ellensége még télen a nedvesség és az ebből keletkező penész, ami a szélső lépeket tönkre teszi. Ezen a bajon radikálisan segít a felső röpnilyás. Ez kivezet az elhasznált, meleg levegőt és miután ebben a kaptárban nincs nedvesség, dér, sem penész, nem hül nagyon le a méh lakás hőmérséklete.

Azonban, hogy ne hatoljon be nagyon erősen és közvetlenül a felső röpnilyáson át a külső hideg és téli szél, feltétlenül szükséges, hogy egy pár kis deszkadarabból álló elszobát, röppitvart helyezünk a röpnilyás elé, amely csak ebben előmelegített levegőt enged be a méh lakásba, a hidegszelet pedig elzárja a családtól. Erre a célra egy nagyon egyszerű, könnyen elkészíthető „röppitvart” készítettem, amit a E. M. E. házsongárdi méhésztelepén, Clujon mindenki megtekinthet. Vidéki érdeklődőknek mintát 20—25 leierért itt Székbenben csináltathatók, ha kérik. Ezen a röppitvaromon csak egy 7 mm. magas, de 15—20 cm. széles röpnilyás van, hogy az elhasznált levegő kiszállhat és a friss levegő szabadon mehet be és mégis az egerek behatolása ellen is biztosítottot nyújt.

A jó meleg téli betakarást elősegíti a módosított Dadau kaptáramhoz tartozó felső drótszita keret, amely közvetlenül a keretek fölé lesz helyezve. Erre a szitára télen zsákdarabot viaszosvásznat, vagy több iv papirost helyezünk el. Ez a szita könnyű betekintést enged bármikor a méhcsaládba anélkül hogy a méheket megzavarnánk.

*

Miután Braşov-ból Sibiu-ba lettem helyezve, kérem a esetleges felvilágosításokért (válaszbélyeggel) az új címemre írni.
Kedves méhésztársaimnak és méheinknek jó betelelését kíván

méhésztársi üdvözléssel

Stitz János

Sibiu, Str. Schulleras No. 24.

Méhlegelő javításához.

Módot adok a méhésztársaknak, hogy csekély áldozattal juthassanak meghonosítás és tovább terjesztés céljára a legjobb mézelő fákhoz, eszerjékhez, és évelő tövekhez az őszi ültetési szezonban. A fák, eszerjék és évelő tövek egy, illetve két évek, azoknak sok része a következő évben már virít. Felsorolom szállítható fa és eszerje magvakat is, melyeknek vetési ideje az őszi.

Fák: Amorfa, Csörgőfa, Júdásfa, Szivarfa, Hársak, Japán akác, 1 darab á 5 Lei, közönséges akác 1 tő á 2 Lei.

Bokrok: Tatár lonc, Tamarix, Bajnoca, Hóbogyó, Jázmin, ibisecs, 1 darab á 5 Lei, közönséges orgona. Folytontermő alma 1 tő á 2 Lei.

Különlegességek: Caryopetris, Dudafürt, Spirea arei folia darab 15 Lei.

cluji méhészeti tanfolyamon résztvevő hallgatókról készült felvétel. A tanfolyamot Stief Ottó, az E. M. E. ig. vál. és tb. tagja vezette.

Évelő virágtövek: Tritoma uvaria, Celona, Gaillardia, Campanula (Harangvirág), Olasz atracél, Hellenium, Aster, Solilágó 1 tő á 2 Lei.

Gyógynövények: Izszop, Kerti zsálya, Ruta, Fodormenta, Borsmenta 1 tő á 2 Lei.

Fa- és eszerje magvak: Hársak, Juharok, Japán akác, Csörgőfa, Szivarfa, Amorfa, Tulipánfa, Szurkos akác, Pirosvirágú gesztenye, Sóska, Keronafa, Hibiscus, Mahonia, Fehérvirágú rom, Bálványfa, 1 adag á 5 Lei.

Mindenhez kellő utasítást adok. Csak válaszos kérdezősködésekre válaszolok. Az árak itt nálam értendők.

Zimändul-nou. Jud. Arad.

Bíró Pál
méhész.

Hozzászólás a „Mézharmatról” című cikkhez.

A „Méhészeti Közlöny” ez évi 9. számában a Mézharmatról egy cikk jelent meg.

Cikkíró nagyon helyesen fejtegeti azt, hogy a mézharmat is gyűjtenek méheink, de az abból gyűjtött méz nem alkalmas a teletetéshez és nem is olyan minőségű, hogy az az emberi táplálkozáshoz étvágygerjesztő volna. Ez helyes és már régi tapasztalatokon nyugvó tény és valóság. Tévesen állítja azonban cikkíró azt, hogy „a mézharmat keletkezésének oka a növények életani működésében rejlik”. Nemcsak e módon keletkezik a mézharmat, hanem *túlnyomó* részben az a levél- és paizstetvek ürüléke és mint mézharmat hull le a növényekre, de nemcsak a levelekre, hanem mindenre, ami az olyan fa vagy egyéb növény alatt van, amelyen növényi tetvek vannak megtelepedve.

Nem vitatom cikkírónk azon állítását, hogy ez évben az akáca hüvelyes termésén figyelte meg a mézharmatot, de valószínűleg az nem növényi eredetű mézharmat volt, hanem az akác paizstetűjének terméke, ürüléke volt. Ugyanis, ha egy olyan akáca közelében tartózkodunk, melyen az akácpaizstetűje élőszkodik és a fa alatt elnézve világítás mellett jól láthatjuk azt, hogy a fáról parányi cseppekben závorszerűen hull alá a tetvek ürüléke, ami természetesen a terméshüvelyekre is lerakódik mézharmat alakjában.

Borla, 1935. szeptember hó 10.

Kleisl Gyula.

EGYLETI ÉLET

Az E. M. E.

igazgatóválasztmányi ülése.

Október hó 5-én tartotta meg az E. M. E. igazgatóválasztmányja őszi ülését Stief Ottó igazgatóvál. tag elnöklete mellett. Az ülésen Török Bálint főtitkár emlékezett meg Kicsid Géza tb. elnök 25 éves papi jubileumáról és érdemeinek méltatása után a választmány elhatározta, hogy szeretete és nagyrabecsülése kifejezésül üdvözlő iratot küld. Tudomásul szolgálja, hogy a kajántói jubiláris ünnepeken az E. M. E. részéről a főtitkár és Tóth István ig.-vál. tag voltak jelen. A másik örvendetes bejelentés volt az a körülmény, hogy Stief Ottó ig.-vál. és tb. tagtársunk ez év szeptember havában tartotta az egyesület kebelében a 15-ik méhészeti tanfolyamot, Főtitkár indítványára Stief Ottónak az igazgatóválasztmány őszinte és hálás köszönetét fejezte ki és az elismerés zászlóját hajtotta meg előtte.

Stief Ottó közel félezer méhész nevelt e pár év alatt Erdély magyarságának. Az igazgatóválasztmány meleg szeretettel ünnepelte a jubiláló lelkes tagtársunkat, aki válaszában csak annyit mondott, hogy az amit tett: méhészvárosi kötelesség.

zt tanulta több mint 30 éven át br. Jósika Gábortól, az egyesület néhai nagynevű elnökétől.

Sajnálattal vette tudomásul ezután a választmány Paul tván veterán választmányi tagtársunknak a tagságáról való mondását, amelyet magas korával és meggyengült egészségi állapotával indokolt.

A választmány tudomásul vette, hogy a Magyarországon folyó év aug. havában rendezni szándékolt nemzetközi méhészeti kongresszus a német méhészek kívánságára 1936 aug. havára halasztatott és a kongresszus alapos előkészítésére ez részére Krakkóba külön értekezletet hívtak össze, amelyre az E. M. E. is kapott meghívást. Az Elnökség az egyesület képviselőjére az O. M. M. E.-t kérte fel.

Örömmel vette tudomásul a választmány, hogy az idén az egyesület méhészeti tanfolyamokat rendezett

Clujon	Stief Ottó	vezetésével	38	résztevővel
Valenin	Balogh Jenő	„	17	„
Ajudon	Stief Ottó	„	58	„
Clujon	Stief Ottó	„	9	„

összesen 4 tanfolyamot 122 résztvevővel.

A választmány az előadóknak hálás köszönetet mondott az illetlen közérdekű munkásságukért és külön köszönetét fejezte ki Vásárhelyi Albert és Kaba Gyula méhésztársaknak, akik az idén tanfolyam előkészítésében és rendezésében értékes munkásságukkal nagy segítségére voltak az egyesületnek.

Tudomásul szolgált, hogy az idén 3 hallgató ment ki először méhészeti szakiskolába, így jelenleg öten vannak, akik a méhészeti szakismereteket elsajátítják. Az egyesület megfedette a házsongárdi méhészeti telep körpavillonját 3738 lej költséggel. Tudomásul szolgált, hogy az egyesület az igazgatóválasztmány megbízásából újabb felszólítást küldött a folyó évre hátralékos tagoknak tagdíjaik befizetésére. A tagmozgalmról szóló jelentés kapcsán az igazgatóválasztmány felvett 4 új tagot, elhunyt 3, töröltetett 11 tag. Több tárgy nem lévén, gyűlés véget ért.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az aradmegyei méhészek egyesülete elhatározta, hogy 100 lej alaptőkével méhészeti egyesületet alapít. Az egyesület egy vagon mézet vásárolt a termelőktől és azt külföldön akarta értékesíteni. Lengyelországból és Svájcban érdeklődtek is a méz iránt, melyek kilogrammjáért 40 lej ajánlottak. Amikor aztán a kivitel bonyolítására került a sor, az egyesület megállapította, hogy az a jelenlegi körülmények között leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik és hosszú hónapok telnének el, amíg az érvényben levő formalitások mellett a méz értékéhez hozzájuthatnának. Végül is arra kényszerültek, hogy a mézet belföldön adják el 29 lejes áron, vagyis kilogrammonként 11 lejjel olcsóbban.

Gál Imre: „A méhgazdaság üzemtana“ című munkáját a szerző áldozatkészsége folytán 480 lej helyett 240 lejért rendelkeztek meg az E. M. E. tagjai az egyesület titkári hivatalánál. A megrendeléssel egyidejűleg a könyv ára és postai portója, 22 lej, is beküldendő. Az erdélyi magyar méhészek szegénysége, nyomora és a legnagyobb gondokkal való küzködése indította a szerzőt arra, hogy az E. M. E. útján 50% kedvezménnyel adja a tagok részére munkáját. Kivánatos volna, hogy a méhészeti dományok legújabb kutatásai is tárgyaló 400 oldalas munkátagtársaink minél nagyobb számban rendeljék meg.

Özv. Kremnitzkyné szül. Fröhlich Ilona: Házi mézestészták méhtermékek feldolgozása című füzetete bővített kiadásban megjelent. Kapható lapunk kiadóhivatalánál magyar, német és román nyelven. A magyar kiadás vány ára 25 lej, román és német 30 lej darabonként. Portó díja 11 lej, ajánlva 11 lej.

Apróhirdetések.

Mézelő növények, Facélia, Dragocephalum, Tisztes-fű, fák, cserjék stb. magvait, élő töveket, cserjéket, szurkos akác oltóágat olcsón szállít Biró Pál Zimándul Nou, Jud. Arad.

6 méhcsalád eladó kaptárral együtt özv. Kremnitzkyné Fröhlich Ilona Cluj, Str. Donat.

Eladó egy 5 és egy 2 lámpás rádió. Cím a kiadóhivatalban.

Tisztelettel hozzuk a méhészkedő gazdaközönség szives tudomására, hogy módunkban van úgy a természetes méhlegelők felújításához, mint mesterséges méhlegelők létesítéséhez a legjobban bevált növények, fák és diszcserjék magvait fajazonosság és csiraképesség teljes garanciájával, kifogástalan tisztasági állapotban, területi utasítással méltányos áron szállítani.

Ajánlunk ez alapon:

Természetes méhlegelők feljavításához:

Orvosi pemete, vadpemete, muskotály zsálya, réti zsálya, tarló tisztes fű, gyöngyajak, kigyószisz, a'racél, réti fehér here, sárga mézkerep, ökörfarkkóró magvakat. Felsorolt növények a vadon termők közül a legjobb mézelők, bárhol meghonosíthatók.

Mesterséges méhlegelőkhez az alábbi kulturnövények magvait:

Phacelia, dragocephalum, biborhere, pohánka, napraforgó, szegesborsó, bal-tacim, mák, repce, bükköny. Felsorolt növények termelésével gazdag mézelésük folytán sokszor két hozam érhető el.

Konyhakerti és virágkerti mézelők közül:

Articsóka, rebarbara, kerti borágó, sarkantyuka, balsamina, balzsalikom, portulaca, harangvirág, rezeda, concesta, kéknefejeits, celona, tritona, olasz tarlórécil, gaillardia. A felsorolt, egyébként is kedves kerti virágok egy méhészkertjéből sem hiányozhatnak.

Gyógynövények közül:

Izsóp, mellissa officinális, szagos ruta, levendula fekete mustár, fehér mustár, festőmályva.

Fa és cserje magvak közül:

Nagylevelű hárs, kislevelű hárs, fürtös juhar, korai juhar, tatár juhar, ostorfa, csörgőfa, ámorfa, koronafa, hibiscus, fehérvirágu som, mahónia, japán akác, közönséges akác, sóska borbolya, szivarfa.

Mézelőfák, diszbokrok csemetéiről, valamint élő virágtövekről különleges árajánlattal szolgálunk.

MEZŐGAZDÁK kereskedelmi részvénytársaság, Arad.